

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: Lovassy Imre
Cím: Kecskeméthy Aurél

Forrás: Világ

B
(Hely)

1922. 12. 20.

(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Kecskeméthy Aurél

Idő

"1922"

Személy

SZÁZ MAGYAR ÉLET KECSKEMÉTHY AURÉL IRTA: LOVASSY IMRE

Kossuth, Eötvös, Csengery, a Dessewffyék voltak a magyar újságírás hősei, Kecskeméthy Aurél egyformán tehetségének szembeálló ragyogásával és egyéniségének szembeálló hibáival — a modern bérújságírás patriarkája.

Fiatalkorának első nagy élménye az 1848-iki forradalom volt, amely számára nem volt élmény. Tartózkodó és nem mindig jóakaratu kritikával nézi az eseményeket, amelyek neki, a született krónikásnak, csak krónikát jelentenek, semmi lírai fölhevültiséget. Kossuth és Jókai publicisztikai világában, a régi Pesti Hírlap és a Március Tizenötödike korában, ő kívül áll a vajudó, vívódó eseményeken. Igazi újságíró volt, a Galliani abbé szellemes meghatározása szerint való, az, aki az eseményeket csinálni, nemcsak azokat kommentálni tudja. 1848-ban pedig a lapcsinálás nem zsurnalisztika volt, de apostolkodás és prédikáció.

Ha a szabadságharc és benne a független Magyarország győz, akkor Kecskeméthy Aurél vívódás nélkül találja meg helyét. Másként lett. Az ország elbukott, nemzeti léte a porban. Bach-béklyók nehezédnek a szabadságra és gondolkozásra, ami nélkül újságírás nem lehet. Helytartósági engedély lapindításra, a cenzura ezerféle formája és a végén börtön, Nájgebáj, vizsgálat. Táncsics Mihálytól Zichy Nándor grófig, a radikálisoktól a nemzeti konzervatívokig nem kerülte el senki sem, nem is akarta senki elkerülni. Ez a világ nem a Kecskeméthy Aurélé, nem a l'art pour l'art újságíróé, aki számára az íróasztal nem szószék, de mindig csak íróasztal, végig az, a penna nem kard, csak művészi megnyilatkozási eszköz. Ő nem hitt,

hogy hit nélkül élte át a forradalmat és a végén valami felszabadulásfélét is érzett, nem azért, hogy hogyan, de azért, hogy egyáltalán véget ért a forradalom. Az utcán kartácsok helyett újra kocsik, táborba szálló seregek helyett egy békés szolgaság rendje és ami a fő, a szabadságharc bukása inkább lelkileg, mint anyagilag éli ki az országot. A háboru utáni élelmészési, fűtési és ruházkodási inséget az akkori nemzedék nem ösmerte. Lelkileg semleges ember, aki óvatosan viselkedett a forradalom alatt, akár dolgozhatott is, Kecskeméthynek pedig dolgoznia kellett. Nagyon szegény volt.

A magyar ember és az újságíró belső tusáját megoldja hát egy harmadik, szerencsétlenségére olyan módon, ami egész későbbi életére is súlyos nyomként nehezedik. Utat talál Bach Sándorhoz, aki tegnap még a bécsi szabadságküzdelem torlaszharcosa volt, ma már a győzelmes ellenforradalom renegát miniszterelnöke. Abban a korban lámpással keresték a magyar embert, aki bezirkéri állást vállalt volna és Kecskeméthyt, sajnos, keresni sem kellett. Nem Bezirker lesz, de a helytartóság sajtóosztályába kerül, a cenzurához, még oda sem vezetőállásba.

Elfogadja, dolgozik. Innen kezdve sok éven át benső, titkolt seb az ő élete. Nem ezt várta, nem így képzelte el a sajtóval való érintkezését, nem arra vágyott, hogy magyar-német fordító, úgynevezett tollnok legyen a cenzurán. És közben a szünetlen anyagi nyomorúság Bécsben és Pesten, a két városban, amely őt családjával együtt a hivatali alkalmazás közt váltakozva ráncigálja. Családját nagyon szereti. Halála után előkerült, híressé vált naplójában rajongva ír feleségéről, gyermekeiről. Akit ridegnek, érzelmileg semlegesnek ismertek, itt felenged, csupa líra, lágy-ság, moll.

Pár évig ment ez így, nem bírta. Felülkerekedett benne a magyar ember és az újságíró. A cenzori ollót titkos éjszakákon elcsereéli az újságírói tollal. Névtelen cikkeket írt Kemény Zsigmond és Falk

nem hisznek neki és az állását veszített cenzor végre megtalálja önmagát. Végérvényesen hírlapíró lesz, a cenzori méltatlan kék plajbászt föl váltja kezében a hírlapírói toll, amelynek mestere volt, mint kevesen. Az ő-konzervatívokhoz csatlakozik. A 48-asoktól még mindig elválasztja őt világnézet és vérmérséklet. Most már vállalja a szabadságharc nemzeti részét, de annak szabadelvű részétől még mindig fázik.

Nem üldözik többé. Az abszolutizmus rohamosan gyöngyül, enged. Irni már nemcsak lehet, de kell is. A magyar társadalom, az elszenvedett vizsgálati fogás után pedig megbocsátja Kecskeméthy Aurél cenzori multját. Megbűnhődött, befogadják.

67 már tisztelt publicisztikai pozícióban találja és neve és befolyása azontul csak emelkedik. Deákkal szemben is konzervatíven ellenzéki, a 67 utáni ujjakkal szemben is szkeptikus. Egyenkint veszi őket toll-hegyre. Politikai arcképcsarnokot ír Kákay Aranyos néven. Ezek a cikkek a magyar paszkillirodalom máig is veretlen remekei. Guny, élc, fordulatosság, a veséig menő emberismeret, kegyetlen éleslátás, a judicium hidegsége és a forma eleganciája a szatíra mesterévé avatják őt. És ami a fő, ami művészi szempontból szerencséje, ezekben a támadásokban — hisz. Hisz bennük, mert nem hisz a prédában, az emberben, akit sörétre vesz. Most fölül van, most fizethet minden keserűségért, most emberileg igazolódott benne ifjúságának szkepticizmusa, gondolkodásának az ifjukor lázában is való hidegvérűsége. Ezek a cikkek igazak. Van bennük világnézet, nem politikai, ami nem fontos, hanem filozófiai és emberi.

Politikai eszméit különben öregségére kénytelen revízió alá venni. Többhónapos utazása az Egyesült Államokban mélységes hatással van rá, megismeri, megbecsüli és megértékeli a gazdasági szabadelvűséget. Most már hisz az emberi munka és erőfeszítés jövőjében. A legnagyobb magyar pesszimista — mert az volt ő igazán: pesszimista az ujjakkal szemben, nem pedig maradi konzervatív — öregkedésében

életvezetése, hogy a hittevényt szorgalmasan fogja elvégezni. Azok a kámpányok, amelyek a banki-kijelentése, hogy a korona hangnagyságát a belső spekuláció tártta elő, mert a külföldi kedvezően néz meg a rossz politika sem rendth meg valójáat. Rastin

regi szerepeben, ezt cselekedte most új szerepében, a parancsa nélkül is közzétehet, felhajtás mind-azoktól, akik nem tudják megszokni, hogy egy időre a hírlapok a prágai tőrszen előfordult mellett idővel-ideig engedélyezték, megszűntek.

lett mobilis, ami az újságírók szorgalmát okozta. A hírlapok a prágai tőrszen előfordult mellett idővel-ideig engedélyezték, megszűntek.